

POLITECHNIKA ŚLĄSKA
WYDZIAŁ ORGANIZACJI I ZARZĄDZANIA
KATEDRA EKONOMII I INFORMATYKI

ROZPRAWA DOKTORSKA

mgr inż. Magdalena Marecik

**Model zintegrowanego systemu zarządzania jakością,
bezpieczeństwem i środowiskiem z zastosowaniem
metodyki szacowania ryzyk i szans.**

Promotor:

dr hab. inż. Mariusz Ligarski, prof. PŚ

Zabrze, 2024

STRESZCZENIE

Model zintegrowanego systemu zarządzania jakością, bezpieczeństwem i środowiskiem z zastosowaniem metodyki szacowania ryzyk i szans.

mgr inż. Magdalena Marecik

Szerokorozumiane zarządzanie organizacją staje się coraz to większym wyzwaniem dla przedsiębiorstw, które dążą do osiągnięcia najwyższej pozycji na rynku, co ma zapewnić konkurencyjność oraz kooperację ze stronami zainteresowanymi. Organizacje zmierzają do ciągłego doskonalenia, co ma zapewnić im świadczenie usług na wysokim poziomie, z zapewnieniem najwyższej jakości, przy jednoczesnej gwarancji bezpiecznego środowiska pracy oraz eliminacji oddziaływania na środowisko naturalne. Celem spełnienia powyższych założeń przedsiębiorstwa poszukują optymalnych rozwiązań, które będą wpływać na spełnienie wymagań stron zainteresowanych, w tym klientów, społeczności, urzędów państwowych oraz innych organizacji analizujących realizację założeń zmierzających do realizacji celów w obszarze jakości, bezpieczeństwa oraz środowiska. Tym sposobem stwierdza się, że organizacje dążąc do zapewnienia właściwego stylu zarządzania decydują się na wdrożenie zintegrowanych systemów zbudowanych na normach ISO 9001 (jakość), ISO 45001 (bezpieczeństwo i higiena pracy) oraz ISO 14001 (środowisko). To właśnie chęć dążenia do doskonałości, ciągły rozwój oraz ukierunkowanie się na potrzeby stron zainteresowanych, w połączeniu ze stroną biznesową wpływają ja organizacje, wskazując im ścieżkę działania w obszarze zintegrowanych systemów zarządzania. Wpływ na ciągłe poszukiwanie jak najlepszych rozwiązań miała znacząca zmiana w ww. normach, która ukierunkowała się na wdrożenie szacowania ryzyk oraz wynikających z nich szans. Tym sposobem organizacje podjęły próby pełnego zastosowania metod szacowania w powiązaniu z utrzymywaniem systemów zintegrowanych, co nie dawało 100% zgodności, ostatecznie wpływając na brak pełnej integracji systemowej między zarządzaniem jakością, bezpieczeństwem i środowiskiem. Te działania skutkowały dalszym rozwojem i poszukiwaniem rozwiązań, w tym ukierunkowanych na szereg badań naukowych, umożliwiających realizację założeń dla pełnej integracji z zastosowaniem zarządzania ryzykiem i szansami.

Rozważania, które zostały zawarte w niniejszej rozprawie doktorskiej wpłynęły na osiągnięcie celu głównego, badań, tj. *opracowanie modelu zintegrowanego systemu zarządzania jakością, bezpieczeństwem i środowiskiem z zastosowaniem metodyki szacowania*

ryzyk i szans, oraz celów teoriopoznawczych jak i empirycznych i metodologicznych, które zostały określone następująco:

I. Cele teoriopoznawcze:

1. Identyfikacja poziomu integracji systemów zarządzania jakością, bezpieczeństwem oraz środowiskiem w wybranych przedsiębiorstwach branży energetycznej;
2. Określenie metod szacowania ryzyk i szans oraz stopień ich zastosowania w badanych przedsiębiorstwach;

II. Cele empiryczne oraz metodologiczne:

1. Opracowanie modelu szacowania ryzyk i wynikających z nich szans, zapewniających zastosowanie wskazanego modelu w zintegrowanym systemie zarządzania organizacją.

Dodatkowo zostały określone cele utylitarne, :

1. Wdrożenie elementów opracowanego zintegrowanego systemu zarządzania w obszarze jakości, bezpieczeństwa i środowiska w wybranych przedsiębiorstwach branży energetycznej;
2. Wdrożenie metodyki szacowania ryzyk i szans w wybranych przedsiębiorstwach z branży energetycznej.

Do realizacji celu głównego oraz celów szczegółowych zastosowano metody badawcze, do których zalicza się między innymi:

- a) Krytyczna analiza literatury;
- b) Badania ankietowe (kwestionariusz ankiety);
- c) Wywiady eksperckie (kwestionariusz wywiadu)
- d) Wielokrotne studium przypadku.

Rozprawa doktorska została opracowana i podzielona na cztery rozdziały.

Rozdział pierwszy wprowadza do tematyki pracy, wskazuje na kierunek prowadzonych badań wraz z przedstawieniem przedmiotu, podmiotu oraz celów badawczych. Rozdział ten również opisuje wstępnie metodykę badawczą zastosowaną celem rozwiązania problemów badawczych i możliwości ich eliminacji poprzez zastosowanie odpowiednich narzędzi, w tym opracowanych modeli, która została rozwinięta w dalszych rozdziałach rozprawy doktorskiej.

W rozdziale drugim autorka podjęła próbę wskazania systemów zarządzania w tym jakością, bezpieczeństwem i środowiskiem, z ustaleniem poziomu integracji systemowej. Istotnym podkreślenia jest również przedstawienie poziomu implementacji oraz rzeczywistego stosowania przez podmioty modelu oraz metody szacowania ryzyka ukierunkowanego dla wskazanych potrzeb biznesowych w wyżej wskazanych obszarach systemowych. Przedstawiono również obszary, które nie funkcjonują zgodnie

z założeniami w trakcie próby pełnej integracji systemowej z zastosowaniem szacowania ryzyk i szans.

Rozdział trzeci opisuje obszar prowadzonych badań, zawiera przede wszystkim charakterystykę grupy badanej, przedstawia zrealizowane badania empiryczne, prowadzone badania ankietowe (w tym wywiady eksperckie przeprowadzone ze stronami badanymi). Rozdział ten zawiera istotne informacje wskazujące na opracowany model zintegrowanego systemu zarządzania jakością, bezpieczeństwem i środowiskiem z zastosowaniem metody szacowania ryzyk i szans, celem próby pełnej integracji systemowej, która dotychczas stanowi problem w badanych przedsiębiorstwach branży energetycznej, ale również podmiotów z innych pozostałych obszarów przemysłu.

Ostatnią częścią pracy jest rozdział czwarty, który stanowi podsumowanie składające się z wniosków, dalszych rekomendacji procesowania z możliwością wdrożenia proponowanych modeli w integracji oraz szacowaniu ryzyk i szans, założenia funkcjonalne a także ukierunkowanie na dalsze prowadzenia badań.

Podsumowując, zaproponowany temat jest ważny, zarówno pod względem naukowym, w którym wskazano lukę badawczą w metodykach ukierunkowanych na zarządzanie ryzykiem oraz wynikających z nich szans, ale również pod kątem zastosowania zintegrowanego systemu zarządzania gwarantującego pełną synergię w obszarze jakości, bezpieczeństwa i środowiska. Tym sposobem analizując zarówno problemy badawcze, ale również praktyczne zastosowanie autorka potwierdziła konieczność podjęcia próby realizacji opracowania modelu spełniającego oczekiwania organizacji, gwarantując przy tym uzupełnienie luki badawczej.